

•••••) o (•••••

PRÆFATIO.

Urisdictio nulla sine foro, ubi forum ibi
Judicium, nullum Judicium sine Judice: Unde
dissertatio præsens juridica & judiciaria quatuor
hosce ex & per se connexos collegit titulos;
primum ex codice lib. 3. tit 13. alterum ex de-
cretalibus lib. 2. tit. 2. tertium ex digestis lib. 5.
tit. 1. quartum ex institutionibus lib. 4. tit. 17. & quamvis selecta
isthæc materia practica sit & quotidiana, & ideo attestantibus fu-
sissimis eorum, qui iis de rebus separatim & peculiariter scripsere,
Authorum & Jurisconsultorum voluminibus & libris, paucis hisce
pagellis se circumscribi non patiatur, ipsa tamen laudatissima si-
mul & utilissima praxis, cui D. defendens se devotum paulo post
emancipabit totum, patietur Theorematum quædam de Jurisdicione,
foro competenti, Judicis, & officio Judicis tanquam funda-
menta & fulcra quæstionum practicarum, quarum aliquot pro
commensurata spatii angustia singulis theorematibus subnecte-
mus, publicæ dissertationi exponere: Esto igitur

TITULUS I.

De Jurisdictione.

THEOREMA I.

JUrisdictio est potestas publica jus dicendi, quam habet ipse
Princeps, & cui is eam concesserit: dividitur in civilem & cri-
minalem; hæc dicitur imperium merum, illa mixtum.

A

Q. An

Q. *An arbiter compromissarius habeat Jurisdictionem?* **R.** neg. quia partes compromittentes sunt personæ privatæ, quæ publicam potestatem concedere nequeunt, quam ipsæ non habent *L. 3. Cod. de Jurisdictione. Obstat. 1.* Quod Austregæ Jurisdictionem habeant. **R.** Hi sunt arbitri potius legales quam compromissarii *vide Schut-hard, in tract. de Austregis: Obstat. 2.* Quod qui subjicit se Judicii non suo, dat ei jurisdictionem, quam non habet, **R.** Is non tam dat jurisdictionem quam habet, quam incompetentem & limitatam in se prorogat & extendit, *arg. d. l. 3. v. qui nulli praestit judicio.*

THEOREMA II.

Merum imperium est publica potestas anima divertendi in facinorosos, seu vindicandi delicta publica; hoc habet ipse Princeps & is cui ejus exercitium concesserit: Moribus nostris jurisdictione criminalis dividitur in superiorem & inferiorem; illa, non hæc dicitur antonomastice Jus gladii. **Q.** *An in Hierarchia Ecclesiastica detur merum Imperium?* **R.** Non sic, ut in Imperio, cum nulla pœna Ecclesiastica sit merè vindicativa *Obstat 1.* Quod Pontifex Romæ & Episcopi in Germania exerceant jus gladii? **R.** Id faciunt quæ Principes sacerdotes, & quidem non per se, sed per suos delegatos; videtur enim id repugnare mansuetudini Christianæ, irrogare pœnam sanguinis: *vide Cap. 4. de raptor. Obstat. 2.* Ecclesia ipsa dicitur habere jus gladii spiritualis. **R.** Non tam ad mortem quam ad vitam. *C. 6. XXXIII. q. 2.* etenim pœna excommunicationis majoris videtur capitalis, ipse tamen excommunicatus si resipiscere velit, recipitur in communionem, & ideo non tam mortuo quam dormienti similis videtur, qui se ipsum resuscitare potest: idem fere judicium esto de pœna degradationis & perpetui carceris Ecclesiastici. *Videatur Zoës. ad lib. 2. dig. tit. 1. n. 58. ubi resp. ad Canones apparenter oppositos.*

THEO-

THEOREMA III.

MIXTUM imperium est publica potestas jus dicendi & exequendi in causis civilibus, hoc cohæret cuivis magistratui ordinario: actus mixti imperii sunt vel jurisdictionis voluntariæ vel contentioꝝ, illi dicuntur esse magis imperii quam jurisdictionis. Q. An mandata Jurisdictione transeat etiam imperium? de mixto aff. de mero neg. hoc enim, non illud est extraordinariæ jurisdictionis & specialis concessionis. L. 5. de off. ej. cui mand. est jurisd. Obstat 1. Quod legatus proconsulis exerceat quoque imperium merum; p. is habet jurisdictionem non tam mandatam à proconsule, quam à populo ipso; præterea vide. L. 2. de off. procons. Obstat 2. Quod mandantis & mandatarii idem sit forum & tribunal; p. In civilibus C. in criminalibus N. Obstat. 3. Quod Principes Imperii nostri imperium, quod habent merum, mandent aliis, Ecclesiastici quidem ex necessitate c. f. ne Clerici vel Monachi. in 6. Sæculares verò ex libertate. p. Hi habent imperium hoc, jure proprio & ordinario, Struv. in Syntagm. Juris publ. c. 19. §. 18. &c. 26. per totum. secus ac Romani præfecti aut etiam proconsules vel præsides provinciarum, quibus exercitium illius imperii solum à lege specialiter concessum L. 1. §. 1. de off. ejus cui mand. jur.

THEOREMA IV.

JURISDICTIONE simplex est legitima potestas jus dicendi, præcisio imperio; hanc habet omnis Judex tam delegatus quam ordinarius, inferior & superior; distinguitur à simplici notione, seu cognitione causæ, quam habuit olim Judex pedaneus, hodie simplex commissarius. Q. An Jurisdictio Camera Imperialis sit absq. imperio? de mero aff. de mixto neg. aut enim habet jurisdictionem ordinariam, quod verius est, aut saltem mandatam? nec hæc nec illa sine imperio saltem mixto erit L. 5. §. 1. de off. ejus. cui mand. est jurisd. Obstat 1. Quod Camera non habeat executionem realem &

immediatam; &c. defectu imperii neg. defectu superioritatis territorialis conc. de executione Cameræ & ejus executorialibus vide Gail. 1. Obs. 113, Struv. Syntag. Jurisp. c. 24. §. 79. Obstat. 2. Quod Camera habeat Jus banni & proscribendi statum imperii in causa fractæ pacis tam religiosæ quam protanæ Gail. tract. sing. de pace publica. &c. Præterquam quod hoc casu cameralis sententia banni possit dici merè declaratoria, hoc non est species jurisdictionis criminalis, nisi extraordinariæ & specialiter concessæ. Struv. cit. loc. §. 70. Obstat. 3. Quod habeat Jus bannizandi in omni casu finalis contumaciæ. Gail. d. L. n. 15. &c. Et hæc banni declaratio non infert magis merum imperium quam excommunicatio Ecclesiastica, præfertim cum illius banni declarati realis executio non sit immediatè penes cameram. Struv. cit. c. 5 §. 22. & bannum ejusmodi ad privatam potius quam publicam utilitatem tendens, civile magis quam criminale dici debeat.

THEOREMA V.

MAndata Jurisdictionis est quam quis beneficio & nomine alterius exercet sibi in universum demandatam; hanc habent Vicarii Episcoporum Generales, nec non interim substituti à Præsidibus provinciarum: mandatam sibi Jurisdictionem mandare alteri non posse, manifestum est; illius tamen partem delegare non prohibetur. Q. *An à mandatario ad mandantem appellari possit?* &c. neg. L. 1. §. 1. *Si quis & à quo appell.* cum idem utriusque sit forum & tribunal, neque ab eodem ad eundem appellatio procedat. Obstat 1. Quod à delegatario ad delegantem appellari possit. &c. Jurisdictionis delegata non sic expirat morte delegantis, ut jurisdictionis mandata morte mandantis: Videatur *Vallenſis lib. 1. tit. 29. §. 5.* unde patet utriusque disparitas. Obstat 2. Quod ab Officialibus & Commissariis Ecclesiasticis, et si mandatam habeant jurisdictionem, appetetur ad Episcopum vel ejus Vicarium Generalem. &c. Illi non habent jurisdictionem universalem, universaliter

mandatam, sicut
dientes universum foru
guntur. Vide Engel

THE
Plegata Jurisdictionis c
teria specialiter sibi c
is, dividitur in dele
delegatus à supremo, l
pacti; ab inferiore no
pacti. Q. An delegatu
nideut magis ac de
plupen si quas li
tamen jurisdictionis
tatoris. Obstat 2. I
m, qui delegare po
Judices, jure ordin
hacurquam quod h
apissent mandatarij
ab ipius præ
itate, & alium in loc
on jure suprematit
l. 26. §. 13. quo
fuit delegare, profuit
perpetuitate, quā
cum temporalis & fi
am de alia mente dela
tum.

THI
jurisdictionis protogata
non sicut limitatio p

liter sibi mandatam, sicut Vicarii Generales, qui in curia Episcopi residentes universum forum & tribunal Episcopale vice Episcopi administrant. *Vide Engel ad decret. lib. 1. tit. 28. n. 5.*

THEOREMA VI.

Delegata Jurisdictio est, quam quis in hac vel illa causa controverta specialiter sibi commissam exerceat nomine & jure delegantis; dividitur in delegatam à supremo Principe & ab inferiore: delegatus à supremo, Pontifice puta vel Imperatore, subdelegare potest; ab inferiore non nisi expressam habens licentiam subdelegandi. *Q. An delegatus à Principe Imperii subdelegare posse.* R. Non videtur magis ac delegatus ab Episcopo Obstat 1. Quod Principes Imperii sint quasi Imperatores in suis Principatibus. R. Ipsi- rum tamen jurisdictio non est ita fontalis & originaria ac ipsius Imperatoris. *Obstat 2.* Principes ipso constituunt Judices ordinarios, qui delegare possunt; ergo qui ab ipsis immediate delegantur Judices, jure ordinarii consentur in eorum Principatibus. R. Præterquam quod hi judices respectu subditorum ordinarii, dici possint mandatarii respectu Principis, cuius vice judicant, cum absque ipsius præscitu & voluntate suam jurisdictionem mandare, & alium in locum sui substituere nequeant; constituuntur non jure supremitatis sed solum superioritatis territorialis; *cit. Struv. c. 26. §. 13.* quod autem hi ita constituti Judices ordinarii possint delegare, profuit ex eorundem jurisdictionis universalitate & perpetuitate, quâ Judices delegati carent, quorum jurisdictione cum temporalis & singularis, etiam merè personalis judicanda, si non de alia mente delegantis expressè constet. *vide Gail. I. O. 97. per totum.*

THEOREMA VII.

Jurisdictio prorogata dicitur, quæ ultra suos limites est extensa; proin sicut limitatio ita & extensiva hæc prorogatio jurisdictionis

nis quadrifariam concipi potest; de persona in personam, de causa in causam, de tempore in tempus, de loco in locum: prorogatio jurisdictionis quo ad personas alia est voluntaria, alia necessaria, hæc habetur in reconventione, illa per liberam comparationem & aditionem Judicis non sui citra oppositam fori exceptio nem. Q. An Clericus possit reconveniri coram Judice Laico? R. Equidem Clericus nequidem volens potest conveniri coram Judice Laico c. 12. de foro compet. vel etiam Ecclesiastico non suo c. 18. eod. eo quod privilegium fori sit toti ordini concessum, neque limites diœcesium sunt confundendi; si tamen ipse Laicum conveniat, ab eodem posse reconveniri probabilius videtur, tot. tit. x. de mutnis petit. Obstat 1. Clericus non potest in se prorogare jurisdictionem Laici. R. Prorogatione voluntariâ & conventionali C. necessariâ & legali N. Obstat 2. Quod nulla lege canonica hæc prorogatio jurisdictionis clericalis sit permissa. R. Generalis saltem permisso colligitur ex c. 1. de nov. oper. nunciat. Zoës. ad lib. 42. ff. tit. 1. n. 35. Obstat. 3. Quod sic sit in potestate Laicorum clericos invitatos trahere ad forum sacerdotale. R. Non magis quam in potestate clericorum trahere invitatos Laicos ad forum Ecclesiast. si enim licet clero Laicum coram Judice Ecclesiastico reconvenire, æquum erit & Laico quoque licere clericum reconvenire coram Judice Laico, in iis scilicet causis, de quibus Laicus cognoscere valet. Vallenf. ad tit. de mut. petit. §. 1. n. 3. in fin.

THEOREMA VIII.

Jurisdictionis personalis est, quæ aut ad tempus certum, aut saltem ad dies vitæ concessa exspirat morte personæ; Patrimonialis verò quæ jure vel allodii vel feudi possessa transit ad successores aut universales solum aut etiam singulares: non personalis, sicut patrimonialis acquiri potest, mediante præscriptione aut cessione. Q. An Castro in feudum concessu simpliciter cum jurisdictione mit den Gerichten, censeatur etiam concessum imperium merum? R. De feu-

do

do antiquo, si ei antecedenter imperium hoc annexum fuerit, aff. de novo, neg. *Obstat 1.* Quod beneficium Principis quām plenissimē sit interpretandum *L. 3. ff. de constit. Princip.* *R.* Non tam ultra mentem concedentis & verba concessionis: cui jurisdictio data est, ea quidem concessa esse videntur, sine quibus Jurisdictio explicari non potest, ast ea sine imperio mero, qui nullum cum jurisdictione commercium, sat explicari potest. *Obstat 2.* Quod jurisdictionis nomen generale sit, complectens sub se imperium merum & mixtum. *R.* Generale quidem est, sed generaliter sumi potest & specialiter; in dubio præsenti specialiter accipiendo suadet. *Arg. L 13. §. 26. de injur.* quod dubium cessabit casu, quo vox *Omnimoda init allen und jeden Gerichten,* sit addita *Stryck in exam. suo juris feudal.* c. 8. q. 24.

TITULUS II.

De Foro competente.

THEOREMA I.

Forum pro tribunali Judicis seu loco judicii sumptum aliud est internum sacramentale & poli, aliud externum, judicial, & fori: hoc dividitur principaliter in Ecclesiasticum & sæculare, utrumque vel est competens vel incompetens. *Q. An forum internum præjuicet externo, aut vice versa?* *R.* Neg. sæpe enim unum condemnat reum absolutum in altero, aut absolvit condemnatum, tam in civilibus quam in criminalibus. *Obstat 1.* Quod quem Deus non condemnat, nec homo damnare potest: *R.* Id non procedit de reo pœnitente, sed innocentie, de cuius innocentia constat. *Obstat 2.* Quod absolutus judicialiter sit tutus in conscientia. *R.* Id procedit solū in casu dubio & probabili, non etiam quando præsumptio, quæ militat pro sententia, cedit veritati, quæ in foro interno aperta est in contrarium. *Obstat 3.* Quod judicia-